

Min version om mitt ”brott” mot upphovsrätt

Bakgrund

Jag, Bruno Kevius, arbetade som lärare på Vasalundsgymnasiet mellan 1990 och 1998 och var jag anställd hos Solna kommun till den 8 mars 2004. Min anställning avslutades denna tid efter Arbetsdomstolens beslut och jag är arbetslös numera. Under 1996 och 1997 opererades min fot tre gånger och jag hade inte fått några arbetsuppgifter från min arbetsgivare mellan 1998 och 2004. Under dessa år började jag som tidsfördriv och för att behålla min färdighet för undervisning, skapa och lägga ut matematiska sidor på Internet. Sidorna finns numera på adressen www.kevius.com. Mina sidor hade blivit så populära att flera hundra andra webbsidor länkar till den och mina matematiska sidor besöks av tusentals elever, lärare och lärarstudenter.

Hur fick jag matematikbankens uppgifter?

Innan jag blev arbetslös (8 mars 2004) beskrev jag nästan ingenting om mig själv på Internet och därför trodde flera av dem som besökte mina sidor att ”Matematik minimum” som mina sidor heter, hade fått pengar från något statligt eller kommunalt projekt. Flera lärare och arbetslösa ingenjörer kontaktade mig med sina idéer, kom med förslag kring hur de vill samarbeta med mig. Men när jag skildrade min situation, försvann alla. En av dem som skrev till mig, skickade en massa skoluppgifter och detta hände någon gång under våren 2003. Han skickade som bilagor till vanliga e-brev och därför hållit överföringen flera dagar och jag kommer ihåg att min e-postlåda var inte användbar under dessa dagar. Jag tömde min brevlåda dag efter dag och lagrade uppgifterna på min hårddisk, jag betraktade då dessa skoluppgifter som totalt värdelösa och att jag inte hade ingen användning för dem. Namnet på honom som skickade till mig kommer jag inte ihåg. Han uppfattade troligen att gemensamt arbete med mig inte skulle resultera någon inkomst för honom, således försvann han också, som alla andra som har kontaktat mig.

Varför lade jag matematiska uppgifter på Internet?

I början tänkte jag inte publicera några matematiska uppgifter. Läroböckerna är fulla av övningsuppgifter och på Internet finns det tiotusentals matematiska uppgifter. Men jag får ständigt e-brev och inlägg i min gästbok av gymnasie- och högskoleelever med begäran och önsknings om att hjälpa lösa deras matematiska uppgifter. Ofta rör det sig om enkla gamla bekanta typuppgifter som har blivit omformulerade till svårtbegripliga. Under hösten 2004, hittade jag av en slump de omnämnda skoluppgifterna på en hårddisk som jag inte använt på grund av jag bytt till en större hårddisk. Jag lade upp uppgifterna på Spray's Webbhotell, där hade jag mycket diskutrymme ledigt, och för att dessa uppgifter är identiska eller lika svårtbegripliga och flertydigt skrivna som de e-brev med uppgifter som jag brukar få. Jag lade upp uppgifterna i samma form som jag har fått dem, d.v.s. behöll Logitemas Matematikbankens sidhuvud för att visa att uppgifterna inte är sekretessbelagda. Jag publicerade uppgifterna enbart för **informationssyfte**, för att visa vilka uppgifter kunde förekomma på skrivningar och i vilket uträkning dessa skiljer dem från läroböckernas vanliga uppgifter.

Jag tänkte aldrig på att matematiska skoluppgifter själva har något upphovsrättskydd. Jag har aldrig hört talas om att någon hade anspråk till att vara upphovsman till matematiska uppgifter utan enbart några matematiska problem som är ihopkopplade till en känd matematiker som är

värda till världens berömmelse. Jag själv har arbetat som lärare och framställt hundratals övnings- och skrivningsuppgifter och jag hade använd mina kollegors uppgifter, men aldrig tänkte jag på mig själv eller mina arbetskamrater som ”upphovsmän”. Att göra övnings- eller skrivningsuppgifter är vardagssysselsättning för en lärare. Och att sälja dessa uppgifter tycker jag vore att betrakta som brott mot min arbetsgivare.

Varför har jag inte tagit av uppgifterna från Internet?

Jag har själv aldrig sett eller hade tillgång Logitemas material eller deras nämnda CD-skiva. Därför kan jag inte bedöma på vilket mått som överensstämmer deras material med uppgifterna som jag publicerade på Internet. Jag visste inget om deras ”affärsidé” och deras ”licensavtal” när jag publicerade, utan det var först ett halvt år senare, på våren 2005, som någon ringde mig från Logitema. Det var ett ganska obehagligt samtal. De förhörde mig om varifrån jag fick uppgifterna och jag fick veta att de planerade att polisanmäla den som brutit deras licensavtal. Jag sa till dem att jag tänkte ta bort uppgifterna från min sida så snart som jag blev övertygad om att det är olagligt.

På Logitemas hemsida hittade jag deras licensvillkor för ”produkter” och fick veta att deras produkter huvudsakligen består av de Centrala Prov uppgifter. Uppgifter som är de inte upphovsman till. Centrala Prov uppgifter i matematik var gjorda av Skolverkets Prim-grupp och således inte av Logitema. Men Logitema säljer andras arbete med licensvillkor: att köparen inte har rätt att kopiera för kommersiellt syfte. Därför anser jag att om någon brutit mot upphovsrättslagen så är det Logitema som brutit på Skolverkets Primgrupps eventuella upphovsrätt och inte jag. Jag har dessutom på intet sätt haft ett kommersiellt syfte med att publicera matematiska uppgifter.

När jag fick veta om polisanmälningen tänkte jag inte att ta bort uppgifterna, eftersom jag inte ville störa utredningen, men sa uttryckligen till polisen att jag är villig att ta bort dem om de säger att det är olagligt.

Om materialet som jag lade upp till Internet.

Jag vet inget om deras CD innehåller något pedagogiskt arbete. Den delen som jag hade fått och publicerade på Internet är bara en hop av enkla vardagliga uträknade skoluppgifter, utan någon pedagogisk ordning, förklaringar eller fullständiga lösningar. Variation av uppgifternas ”språk” och matematiska beteckningar visar tydligt att de är sammansättningar av olika lärarnas tidigare skrivningar, och uppgifter mångfaldigade med hjälp av dagens ordbehandlingsteknik och matematikprogram.

En stor del av uppgifterna är variationer och ibland svårt beräknelig och obegriplig formation av de välkända typuppgifterna. Fördelningen på avseende matematiska grenar (algebra, geometri, analys) eller svårighetsgrader (G, VG, MVG) stämmer inte med praktik eller läroplan. Fördelningen är utförd på ett sådant slentrianmässigt sätt, som alla genomsnittliga gymnasieutbildade skulle kunna göra.

Logitemas inkomstminskning beror troligen på att flera läromedelsföretag t.ex. Natur och Kultur utgav lärarhandledningar till sina läroböcker i de senaste åren och några matematiska övningsböcker har blivit utgivna. Dessa böcker är även köpbare av elever och deras föräldrar i bokhandel för rimligare pris.

Jag anser inte jag publicerade något ”verk” som kunde ha någon upphovsman, utan bara ”ett urval” som skulle förlora värde om det ”sprids bland elever”, enligt Logitemas egen beskrivning.

Logitemas ”affärsidé” att välja ut några hundra typuppgifter och hemlighålla dem från elever är värdefull enbart för utbildade lärare och skolor som köper uppgifterna istället för att anställa utbildade lärare. Förlorarna är eleverna. Bara för elevernas skull, och endast i informationssyfte, publicerade jag uppgifterna på Internet med mycket tydligt skilt från mina övriga matematiska sidor.